

โน เจ มํ อนุสฺสเรยยาถ, อถ ฌมํ อนุสฺสเรยยาถ “สุวากฺขาโต ภควตา ฌมโม สนฺทิจฺจโก อกาลิโก เอหิปสฺสิโก โอปนยิโก ปจฺจตฺตํ เวทิตพฺโพ วิญญูหิ”ติ. ฌมํ หิ โว ภิกฺขเว อนุสฺสเรตฺตํ ยมฺภาวิสฺสตี ภยํ วา ฌมฺภิตตฺตํ วา โลมหํโส วา, โส ปหิยิสฺสตี.

โน เจ ฌมํ อนุสฺสเรยยาถ, อถ สํฆํ อนุสฺสเรยยาถ “สุปฏิปนฺโน ภควโต สาวกสํโฆ, อสุปฏิปนฺโน ภควโต สาวกสํโฆ, ญายปฏิปนฺโน ภควโต สาวกสํโฆ, สามิจิปปฏิปนฺโน ภควโต สาวกสํโฆ, ยทิทํ จตตาริ ปุริสยฺคานิ อฏฺฐ ปุริสยฺคคฺลา เอส ภควโต สาวกสํโฆ, อาหุเนยฺโย ปาหุเนยฺโย ทกฺขิณฺเอยฺโย อณฺชลิกรณฺเอยฺโย อนุตฺตรํ ปุณฺณกฺเขตฺตํ โลกสฺสา”ติ. สํฆํ หิ โว ภิกฺขเว อนุสฺสเรตฺตํ ยมฺภาวิสฺสตี ภยํ วา ฌมฺภิตตฺตํ วา โลมหํโส วา, โส ปหิยิสฺสตี.

ตํ กิสฺส เหตุ? ตถาคโต หิ ภิกฺขเว อรหํ สมฺมาสมฺพุทฺโธ วีตธาโค วีตโทโส วีตโมโห อภีรุ อจฺจมฺภี อนุตฺตราสี อปลาเยตี. อิทมโวจ ภควา, อิทํ วตฺวาน สฺคโต อถาปรี เอตทโวจ สตถา

“อรณฺเณ รุกฺขมฺมูลे วา	สุณฺณาการเว ภิกฺขโว
อนุสฺสเรถ สมฺพุทฺธํ	ภยํ ตุมฺหาก โน สียา.
โน เจ พุทฺธํ สเรยยาถ	โลกเชฏฺฐํ นราสภํ
อถ ฌมํ สเรยยาถ	นियยานิกํ สุเทสิตํ.
โน เจ ฌมํ สเรยยาถ	นियยานิกํ สุเทสิตํ
อถ สํฆํ สเรยยาถ	ปุณฺณกฺเขตฺตํ อนุตฺตรํ.
เอวํ พุทฺธํ สรณฺตานํ	ฌมํ สํฆญจ ภิกฺขโว
ภยํ วา ฌมฺภิตตฺตํ วา	โลมหํโส น เหสฺสตี”ติ.

๗. อหิราชสูตร

[๖๗] เอกํ สมยํ ภควา สาวตฺถิยํ วิหริติ เชตวนเณ อนาถปิณฑิกิสฺส อารามเ. เตน โข ปน สมเยน สาวตฺถิยํ อณฺเวยวโร ภิกฺขุ อหิณา ทฏฺฐโจ กาลกโต โหติ. อถ โข สมพฺหุลา ภิกฺขุเยน ภควา เตนฺอุปสงฺกมီสุ, อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺนตํ นิสฺสีสุ, เอกมฺนตํ นิสฺสินฺนา โข เต ภิกฺขุ ภควนฺตํ เอตทโวจํ “อิธ ภนฺเต สาวตฺถิยํ อณฺเวยวโร ภิกฺขุ อหิณา ทฏฺฐโจ กาลกโตติ.

น หิ ญฺน^๓ โส ภิกฺขเว ภิกฺขุ จตตาริ อหิราชกุลานิ เมตฺเตน จิตฺเตน ฝริ. สเจ หิ โส ภิกฺขเว ภิกฺขุ จตตาริ อหิราชกุลานิ เมตฺเตน จิตฺเตน ฝเรยฺย, น หิ โส ภิกฺขเว ภิกฺขุ อหิณา ทฏฺฐโจ กาลํ กเรยฺย.

กตมานิ จตตาริ ? วิรูปกฺขํ อหิราชกุลํ เอธาปถํ อหิราชกุลํ ฌพฺยาปฺตตํ อหิราชกุลํ กณฺหาโคตมกํ อหิราชกุลํ. น หิ ญฺน โส ภิกฺขเว ภิกฺขุ อิมานิ จตตาริ อหิราชกุลานิ เมตฺเตน จิตฺเตน ฝริ. สเจ หิ โส ภิกฺขเว ภิกฺขุ อิมานิ จตตาริ อหิราชกุลานิ เมตฺเตน จิตฺเตน ฝเรยฺย, น หิ โส ภิกฺขเว ภิกฺขุ อหิณา ทฏฺฐโจ กาลํ กเรยฺย.

³ สී.,สุยา.,กม.,อิ. น ห ญฺน

อนุชานามิ ภิกขเว อิมานิ จตตาริ อหิราชกุลานิ เมตเตน จิตเตน ฌริตฺถํ อตตคฺคฺคฺติยา
 อตตรกฺขาย อตตปริตฺตยาตติ.

วิรูปกฺเขหิ เม เมตฺตํ	เมตฺตํ เอรापเถหิ เม
ฉพฺยาปฺตฺเตหิ เม เมตฺตํ	เมตฺตํ กณฺหาโคตมเกหิ จ.
อปาทเกหิ เม เมตฺตํ	เมตฺตํ ทิปาทเกหิ ⁴ เม.
จตุปฺปเทหิ เม เมตฺตํ	เมตฺตํ พหุปฺปเทหิ เม.
มา มํ อปาทโก หีสิ	มา มํ หีสิ ทิปาทโก ⁵
มา มํ จตุปฺปโท หีสิ	มา มํ หีสิ พหุปฺปโท.
สพฺเพ สตฺตา สพฺเพ ปาณา	สพฺเพ ภูตฺตา จ เกวลา
สพฺเพ ภทฺธานิ ปสฺสนฺตุ	มา กิณฺจิ ⁶ ปาปมาคฺมา.
อปฺปมาโน พุทฺโธ	อปฺปมาโน ฌมฺโม
อปฺปมาโน สํโฆ	ปมาณวณฺตานิ สิริสฺปานิ ⁷
อหิ วิจฺฉิกา สตฺปที	อุนฺณนาภา ⁸ สรพฺมุสิกา.
กตา เม รกฺขา กตา เม	ปริตฺตฺตาปฏิกฺกมฺนฺตุ ภูตฺตานิ
โสหํ นโม ภควโต	นโม สตฺตฺตฺนํ สมนฺมาสมฺพุทฺธานฺนฺติ ⁹ . สตฺตฺมํ.

---

4 ฉ. ทวิปาทเกหิ

5 ฉ. ทวิปาทโก

6 ฉ. กณฺจิ

7 ฉ. สิริสฺปานิ

8 ฉ. อุนฺณนาภา

9 วิ.จ. ๗/๒๕๑/๘-๙.

๓. ธัชัคสูตร ว่าด้วยเรื่องยอดธง

[๒๔๙] ข้าพเจ้าได้สดับมาอย่างนี้

สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคประทับอยู่ ณ พระเชตวัน อารามของอนาถปิณฑกเศรษฐี เขตกรุงสาวัตถี ณ ที่นั้น พระผู้มีพระภาครับสั่งเรียกภิกษุทั้งหลายมาตรัสว่า ภิกษุทั้งหลาย ภิกษุเหล่านั้นทูลรับสนองพระดำรัสแล้ว พระผู้มีพระภาคจึงได้ตรัสเรื่องนี้ว่า

ภิกษุทั้งหลาย เรื่องเคยมีมาแล้ว สงครามระหว่างเทพกับอสูรประชิดกัน ครั้งนั้น ท้าวสักกะจอมเทพรับสั่งกับเทพชั้นดาวดึงส์ว่า

“ท่านผู้นิรทุกข์ทั้งหลาย ถ้าความกลัว ความหวาดสะดุ้ง หรือความขนพองสยองเกล้า จะพึงเกิดขึ้นแก่พวกเทพผู้ไปในสงคราม สมัยนั้น พวกท่านพึงแลดูยอดธงของเรา เพราะว่า เมื่อพวกท่านแลดูยอดธงของเราอยู่ ความกลัว ความหวาดสะดุ้ง หรือความขนพองสยองเกล้าที่จักเกิดขึ้นก็จักหายไป

ถ้าพวกท่านไม่แลดูยอดธงของเรา ที่นั้น พวกท่านพึงแลดูยอดธงของท้าวปราบดีเทวราชเถิด เพราะว่า เมื่อพวกท่านแลดูยอดธงของท้าวปราบดีเทวราชอยู่ ความกลัว ความหวาดสะดุ้ง หรือความขนพองสยองเกล้าที่จักเกิดขึ้นก็จักหายไป

ถ้าพวกท่านไม่แลดูยอดธงของท้าวปราบดีเทวราช ที่นั้น พวกท่านก็พึงแลดูยอดธงของท้าววรุณเทวราชเถิด เพราะว่า เมื่อพวกท่านแลดูยอดธงของท้าววรุณเทวราชอยู่ ความกลัว ความหวาดสะดุ้ง หรือความขนพองสยองเกล้าที่จักเกิดขึ้นก็จักหายไป

ถ้าพวกท่านไม่แลดูยอดธงของท้าววรุณเทวราช ที่นั้น พวกท่านพึงแลดู ยอดธงของท้าวอิสานเทวราชเถิด เพราะว่า เมื่อพวกท่านแลดูยอดธงของท้าวอิสานเทวราชอยู่ ความกลัว ความหวาดสะดุ้ง หรือความขนพองสยองเกล้า ที่จักเกิดขึ้นก็จักหายไป

เมื่อพวกเทพแลดูยอดธงของท้าวสักกะจอมเทพก็ดี แลดูยอดธงของท้าวปราบดีเทวราชก็ดี แลดูยอดธงของท้าววรุณเทวราชก็ดี แลดูยอดธงของท้าวอิสานเทวราชก็ดี ความกลัว ความหวาดสะดุ้ง หรือความขนพองสยองเกล้า ที่จักเกิดขึ้น พึงหายไปบ้าง ไม่หายไปบ้าง

ข้อนั้นเพราะเหตุไร

เพราะว่า ท้าวสักกะจอมเทพยังไม่ปราศจากราคะ ไม่ปราศจากโทสะ ไม่ปราศจากโมหะ เป็นผู้มีความกลัว มีความหวาดสะดุ้ง หนีไปอยู่

ภิกษุทั้งหลาย ส่วนเรากล่าวอย่างนี้ว่า ภิกษุทั้งหลาย หากว่าความกลัว ความหวาดสะดุ้ง หรือความขนพองสยองเกล้า พึงบังเกิดแก่พวกเธอผู้อยู่ในป่า อยู่ในโคนไม้ หรืออยู่ในเรือนว่าง ที่นั้น พวกเธอพึงระลึกถึงเราเนืองๆ เท่านั้นว่า

“แม้เพราะเหตุนี้ พระผู้มีพระภาคพระองค์นั้นเป็นพระอรหันต์ ตรัสรู้ด้วยพระองค์เองโดยชอบ เพียบพร้อมด้วยวิชาและจรณะ เสด็จไปดี รู้แจ้งโลก เป็นสารถีฝึกผู้ควรรฝึกได้อย่างยอดเยี่ยม เป็นศาสดาของเทวดาและ

มนุษย์ทั้งหลาย เป็นพระพุทธรู้เจ้า เป็นพระผู้มีพระภาค¹⁰ ภิกษุทั้งหลาย เพราะว่า เมื่อพวกเขาจะระลึกถึงเราเนื่อง ๆ อยู่ ความกลัว ความหวาดสะดุ้ง หรือความขนพองสยองเกล้า ที่จักเกิดขึ้นก็จักหายไป

ถ้าพวกเขาไม่ระลึกถึงเราเนื่อง ๆ ที่นั่น พวกเขาพึงระลึกถึงพระธรรมเนื่อง ๆ ว่าพระธรรมอันพระผู้มีพระภาคตรัสไว้ดีแล้ว ผู้ปฏิบัติจะพึงเห็นชัดด้วยตนเอง ไม่ประกอบด้วยกาล ควรเรียกให้มาดู ควรน้อมเข้ามาในตน อันวิญญูชนพึงรู้เฉพาะตน

ภิกษุทั้งหลาย เพราะว่า เมื่อพวกเขาจะระลึกถึงพระธรรมอยู่นั้น ๆ ความกลัว ความหวาดสะดุ้ง หรือความขนพองสยองเกล้าที่จักเกิดขึ้นก็จักหายไป

ถ้าพวกเขาไม่ระลึกถึงพระธรรมเนื่อง ๆ ที่นั่น พวกเขาพึงระลึกถึงพระสงฆ์เนื่อง ๆ ว่า พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาค เป็นผู้ปฏิบัติดี ปฏิบัติตรง ปฏิบัติ ถูกทาง ปฏิบัติสมควร ได้แก่ อริยบุคคล ๔ คู่ คือ ๘ บุคคล พระสงฆ์สาวกของ พระผู้มีพระภาคนี้ เป็นผู้ควรแก่ของที่เขานำมาถวาย ควรแก่ของต้อนรับ ควรแก่ทักษิณา ควรแก่การทำอัญชลี เป็นนาบุญอันยอดเยี่ยมของโลก เพราะว่า เมื่อพวกเขาจะระลึกถึงพระสงฆ์อยู่นั้น ๆ ความกลัว ความหวาดสะดุ้ง หรือความขนพอง สยองเกล้าที่จักเกิดขึ้นก็จักหายไป

ข้อนั้นเพราะเหตุไร

¹⁰ พระพุทธรู้คุณ ๙ บทนี้ แต่ละบทมีอรรถถกเนกประการ คือ

๑. ชื่อว่าเป็นพระอรหันต์ เพราะห่างไกลจากกิเลส, เพราะกำจัดข้าศึกคือกิเลส, เพราะหักซึ่งกำแห่งสังสาระ คือการเวียนว่ายตายเกิด, เพราะเป็นผู้ควรรับไทยธรรม, เพราะไม่ทำบาปในที่ลับ

๒. ชื่อว่าตรัสรู้ด้วยพระองค์เองโดยชอบ เพราะตรัสรู้ธรรมทั้งปวงโดยชอบและด้วยพระองค์เอง

๓. ชื่อว่าเพียบพร้อมด้วยวิชาและจรณะ วิชา ได้แก่ วิชา ๓ และวิชา ๘ วิชา ๓ คือ

(๑) ปุพเพนิวาสานุสสติญาณ ความรู้ที่ระลึกชาติได้ (๒) จุตูปปาตญาณ ความรู้จุติและอุบัติ (๓) อาสวักขยญาณ ความรู้ที่ทำให้สิ้นอาสวะ วิชา ๘ คือ (๑) วิปัสสนาญาณ ญาณที่เป็นวิปัสสนา (๒) มโนมยิทธิ มีฤทธิ์ทางใจ (๓) อิทธิวิธิ แสดงฤทธิ์ได้ต่าง ๆ (๔) ทิพพโสต หูทิพย์ (๕) เจโตปริยญาณ กำหนดรู้จิตผู้อื่น ได้ (๖) ปุพเพนิวาสานุสสติญาณ ความรู้ที่ระลึกชาติได้ (๗) ทิพพจักขุ ตาทิพย์ หรือเรียกจุตูปปาตญาณ (๘) อาสวักขยญาณ ความรู้ที่ทำให้สิ้นอาสวะ

จรณะ ๑๕ คือ (๑) สีสสัมปทา ความถึงพร้อมด้วยศีล (๒) อินทริยสังวร ความสำรวมอินทริย (๓) โภชนเมตตัตถุญฺจตา ความเป็นผู้รู้จักประมาณในการบริโภค (๔) ซากุขยานุโยค การหมั่นประกอบ ความเพียรเป็นเครื่องตื่น (๕) มีศรัทธา (๖) มีหิริ (๗) มีโอตตปปะ (๘) เป็นพหูสูต (๙) วิริยารัมภะ ปรารภความเพียร (๑๐) มีสติมั่นคง (๑๑) มีปัญญา (๑๒) ปฐมฌาน (๑๓) ทุตติยฌาน (๑๔) ตติยฌาน (๑๕) จตุตถฌาน

๔. ชื่อว่าผู้เสด็จไปดี เพราะทรงดำเนินรุดหน้าไปไม่หวนกลับคืนมาหากิเลสที่ทรงละได้แล้ว

๕. ชื่อว่าผู้รู้แจ้งโลก เพราะทรงรู้แจ้งโลก เหตุเกิดแห่งโลก ความดับโลก วิธีปฏิบัติให้ลุถึงความดับโลก (ทุกข์ สมุทัย นิโรธ และมรรค) และทรงรู้แจ้งโลกทั้ง ๓ คือ สังขารโลก สัตว์โลก และโอกาสโลก

๖. ชื่อว่าสารถิ์ผู้ที่ควรฝึกได้อย่างยอดเยี่ยม เพราะทรงฝึกผู้ที่ควรฝึกฝน ทั้งเทวดา มนุษย์ อมนุษย์ สัตว์ดิรัจฉาน ด้วยอุบายต่าง ๆ

๗. ชื่อว่าเป็นศาสดาของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย เพราะทรงสั่งสอนทั้งเทวดาและมนุษย์ ด้วยประโยชน์ ในโลกนี้ และประโยชน์ในโลกหน้า ผู้ปฏิบัติตามแล้วสำเร็จมรรคผลในโลกนี้บ้าง จุตินี้เกิดในสวรรค์กลับมา พังธรรมแล้วสำเร็จมรรคผลบ้าง ทรงช่วยเหลือหมู่สัตว์ให้พ้นความกัณดารคือความเกิด

๘. ชื่อว่าเป็นพระพุทธรู้เจ้า เพราะทรงรู้สิ่งที่ยังไม่มีใครรู้ทั้งหมด ด้วยพระองค์เองและทรงสอนให้ผู้อื่นรู้ตาม

๙. ชื่อว่าเป็นพระผู้มีพระภาค เพราะ (๑) ทรงมีโชค (๒) ทรงทำลายข้าศึกคือกิเลส (๓) ทรงประกอบด้วยวราคะธรรม ๖ ประการ (คือ ความเป็นใหญ่เหนือจิตของตน โลกุตตรธรรม ยศ สิริ ความสำเร็จประโยชน์ตามต้องการ และความเพียร) (๔) ทรงจำแนกแจกแจงธรรม (๕) ทรงเสพอริยธรรม (๖) ทรงคายต้นหนาในภพทั้ง ๓ (๗) ทรงเป็นที่เคารพของชาวโลก (๘) ทรงอบรมพระองค์ดีแล้ว (๙) ทรงมีส่วนแห่งปัจฉัย ๔ เป็นต้น (วิ.อ. (บาลี) ๑/๑๑๕-๑๑๘, สารตถ. ฎีกา (บาลี) ๑/๑๒๗๐-๔๐๐)

อนึ่ง พระพุทธรู้คุณนี้ ท่านแบ่งเป็น ๑๐ ประการ โดยแยกข้อ ๖ เป็น ๒ ประการ คือ (๑) เป็นผู้ยอดเยี่ยม (๒) เป็นสารถิ์ผู้ควรฝึกได้ (วิ.อ. (บาลี) ๑/๑๑๒-๑๑๓, วิสุทธิ. (บาลี) ๑/๑๓๘-๑๓๙/๒๒๖)

เพราะว่า พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นผู้ปราศจากราคะ ปราศจาก โทสะ ปราศจากโมหะ เป็นผู้ไม่มีความกลัว ไม่หวาดเสียว ไม่สะดุ้ง ไม่หนีไป

พระผู้มีพระภาคผู้สูงสุดศาสดาได้ตรัสเวทยากรณภาษิตนี้แล้ว จึงได้ตรัสคาถา ประพันธ์ต่อไปอีกว่า

ภิกษุทั้งหลาย เธอทั้งหลายอยู่ในป่าก็ดี
 อยู่ที่โคนไม้ก็ดี อยู่ในเรือนว่างก็ดี
 พึงระลึกถึงพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเถิด
 ความกลัวไม่พึงมีแก่เธอทั้งหลาย
 ถ้าเธอทั้งหลายไม่ระลึกถึงพระพุทธรูปเจ้า
 ผู้เจริญที่สุดในโลก ผู้่องอาจกว่านรชน
 ที่นั่น เธอทั้งหลายพึงระลึกถึงพระธรรม
 ซึ่งเป็นเหตุนำออกจากทุกข์
 ที่พระพุทธรูปเจ้าทรงแสดงไว้ดีแล้ว
 ถ้าเธอทั้งหลายไม่ระลึกถึงพระธรรม
 ซึ่งเป็นเหตุนำออกจากทุกข์
 ที่พระพุทธรูปเจ้าทรงแสดงไว้ดีแล้ว
 ที่นั่น เธอทั้งหลายพึงระลึกถึงพระสงฆ์
 ผู้เป็นนาบุญ ไม่มีนาบุญอื่นยิ่งกว่า
 ภิกษุทั้งหลาย เมื่อเธอทั้งหลายระลึกถึง
 พระพุทธรูปเจ้า พระธรรม และพระสงฆ์อยู่
 ความกลัวก็ดี ความหวาดสะดุ้งก็ดี
 ความชนพองสยองเกล้าก็ดี จักไม่มีเลย

ธัมมคคสูตรที่ ๓ จบ

๗. อหิราชสูตร

ว่าด้วยตระกูลพญา

[๖๗] สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคประทับอยู่ ณ พระเชตวัน อารามของอนาถปิณฑกเศรษฐี เขตกรุงสาวัตถี สมัยนั้น ภิกษุรูปหนึ่งในเขตกรุงสาวัตถีถูกกัด ถึงแก่มรณภาพ ลำดับนั้น ภิกษุหลายรูปพากันไปเข้าเฝ้าพระผู้มีพระภาคถึงที่ประทับ ถวายอภิวัตแล้วนั้น ณ ที่สมควร ได้กราบทูลพระผู้มีพระภาคดังนี้ว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ภิกษุรูปหนึ่งในเขตกรุงสาวัตถีถูกกัดถึงแก่มรณภาพ”

พระผู้มีพระภาคตรัสว่า “ภิกษุทั้งหลาย ภิกษุนี้คงจะไม่ได้แผ่เมตตาจิตให้ตระกูลพญา ๔ ตระกูล เพราะถ้าเธอแผ่เมตตาจิตให้ตระกูลพญา ๔ ตระกูล เธอก็จะไม่ถูกกัดถึงแก่มรณภาพ

ตระกูลพญา ๔ ตระกูล อะไรบ้าง คือ

๑. ตระกูลพญาชื่อวิรูปักษ์
๒. ตระกูลพญาชื่อเอราปถะ
๓. ตระกูลพญาชื่อฉัพพยานุตร
๔. ตระกูลพญาชื่อกัณฑาโคตมกะ

ภิกษุนี้คงจะไม่ได้แผ่เมตตาจิตให้ตระกูลพญา ๔ ตระกูลนี้ เพราะถ้าเธอแผ่เมตตาจิตให้ตระกูลพญา เธอก็จะไม่ถูกกัดถึงแก่มรณภาพ

ภิกษุทั้งหลาย เราอนุญาตให้ภิกษุแผ่เมตตาจิตให้ตระกูลพญา ๔ ตระกูลนี้ เพื่อคุ้มครองตน เพื่อรักษาตน เพื่อป้องกันตน”

เราขอมีเมตตาต่อตระกูลพญาวิรูปักษ์
 เราขอมีเมตตาต่อตระกูลพญาเอราปถะ
 เราขอมีเมตตาต่อตระกูลพญาจัญยานุตระ
 เราขอมีเมตตาต่อตระกูลพญาภัณฑาโคตมกะ
 เราขอมีเมตตาต่อสัตว์ไม่มีเท้า
 เราขอมีเมตตาต่อสัตว์สองเท้า
 เราขอมีเมตตาต่อสัตว์สี่เท้า
 เราขอมีเมตตาต่อสัตว์หลายเท้า
 สัตว์ไม่มีเท้าอย่าได้เบียดเบียนเรา
 สัตว์สองเท้าอย่าได้เบียดเบียนเรา
 สัตว์สี่เท้าอย่าได้เบียดเบียนเรา
 สัตว์หลายเท้าอย่าได้เบียดเบียนเรา
 ขอสรรพสัตว์ที่มีลมหายใจ
 ขอสรรพสัตว์ที่ยังมีชีวิตทั้งมวล
 จงประสพกับความเจริญ
 ความเลวร้ายอย่าได้มาแผ้วพานสัตว์ใด ๆ เลย

พระพุทธเจ้ามีพระคุณหาประมาณมิได้ พระธรรมมีพระคุณหาประมาณมิได้ พระสงฆ์มีพระคุณหาประมาณมิได้ สัตว์เลี้ยงคณานทั้งหลาย คือ งู แมงป่อง ตะขาบ แมงมุม ตั๊กแตน หนูมีคุณพอประมาณ

เราทำการรักษา ทำการป้องกันไว้แล้ว ขอหมู่สัตว์ผู้มีชีวิตทั้งหลายจงหลีกเลี่ยงไป เรานั้นขอนอบน้อมพระผู้มีพระภาค ขอนอบน้อมพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้ง ๗ พระองค์¹¹

อิทธิราชสูตรที่ ๗ จบ

¹¹ ดูเทียบ ขุ.ชา. (ไทย) ๒๗/๑๐๕-๑๐๖/๕๖